

روایت ۳۰۰ ساله؛ از تکیه خانم تا مهدیه تهران

تکیه یا تکیه که گاهی از آن با نام حسینیه هم یاد می‌شود، به محلی برای گردهمایی اهالی تصوف و درویشان و برگزاری مراسم عزاداری، اجرای تعزیه و شبیه‌خوانی اطلاق شده است. این مکان‌ها، بعد از رواج تشیع یکی از ارکان شهرهای قدیمی ایران بوده و هر محله‌ای برای خود تکیه داشته است. به کمک اعداد و ارقام نگاهی به تاریخچه تکیه‌ها و حسینیه‌های پایتخت از دوران قاجاریه تا پایان پهلوی دوم داشته‌ایم.

■ **هیئت دلریش:** از هیئت‌های سنتی است که مخاطبانش تمرکز جدی بر شعر اصیل و روضه دارند.

■ **نوجوان‌ترین**
هیئت نوجوانان قنات‌آباد در مولوی را بیش از ۶۰ سال پیش، حاج اکبر ناظم قنات‌آبادی بنا کرد که آن زمان بچه‌های محله قنات‌آباد همگی ده تا دوازده ساله بودند.

■ **متفاوت‌ترین**
تکیه نیاوران به دلیل داشتن موزه در ورودی آن متفاوت است. در این موزه انواع وسایل قدیمی تعزیه‌خوانی، قوری، سماورهای قدیمی و... نگهداری می‌شود.

■ **تکیه بزرگ تجریش:** ماه‌های محرم در محل بازارچه تجریش برپا می‌شود.

■ **تکیه پایین تجریش:** در قسمت جنوبی بازار تجریش قرار دارد.

■ **تکیه حصارک:** حسینیه‌ای قدیمی که ۴ علم عزاداری دارد و یکی از آنها متعلق به اواخر دوران قاجار یا اوایل عهد پهلوی است.

■ **هیئت خلخالی:** جزء هیئت‌های قدیمی محله فرحزاد است که سنت تشیت‌گذاری دارد.

■ **حسینیه فاطمیون:** پس از حسینیه طرشت بزرگ شناخته شده و چهره‌های ورزشی در مراسم آن شرکت می‌کنند.

■ **حسینیه شیخ رجبعلی خیاب:** در محله دروازه غار و توسط این شیخ وقف شده است.

■ **تکیه رضاقلی‌خان:** پایین‌تر از چهارراه سرچشمه قرار دارد و در دوره قاجار ساخته شده است.

■ **حسینیه آقا سیدهاشم شیرازی:** با بیش از ۱۳۰ سال قدمت در خیابان جمهوری، یکی از قدیمی‌ترین هیئت‌های تهران و میراث‌خاندان سیدشیرازی است.

■ **حسینیه همدانی‌ها:** در سال ۱۳۲۰ در خیابان ری شکل گرفت.

■ **هیئت محمدهاشم:** در سال ۱۳۲۷ حاج امیر کاظمی این هیئت را در منزل پدرش، مرحوم محمدهاشم کاظمی، پایه‌گذاری کرد.

۱۰۰۰ (سال‌ها به هجری شمسی است)

تکیه «خانم» یا «خانوم» قدیمی‌ترین تکیه تهران در دوران شاه طهماسب صفوی و موقوفه خواهر شاه بود.

تکیه بزرگ «نفرآباد» حدود ۱۰۰ سال بعد از نخستین حصارکشی اطراف تهران قدیم شکل گرفت.

تکیه «عباس‌آباد» معروف به «حاج‌عباس» در آخر بازار عباس‌آباد در بازار تهران توسط فردی به نام حاج‌عباس وقف شد.

تکیه «میرزا صالح مستوفی» در محله بازار و عودلاجان توسط میرزا صالح مستوفی بر فقرا و ارحام فقرا وقف شد.

تکیه «نوروزخان» راه‌اندازی شد که قدمتش به سلطنت فتحعلی‌شاه می‌رسد. به این تکیه «حسام‌السلطنه» هم می‌گویند.

تکیه «منوچهرخان» در بخش ۸ قدیم تهران توسط منوچهرخان معتمدالدوله وقف شد.

تکیه «حاج میرزا آقاسی» در غرب مجموعه کاخ گلستان تهران نخستین تکیه دولتی ساخته شد.

به دستور ناصرالدین‌شاه ساخت تکیه در مجموعه نیاوران و کاخ صاحبقرانیه صادر شد.

پس از متروکه شدن تکیه «نیاوران» محل جدید تکیه «دولت» در کنار کاخ بیلاقی ناصرالدین‌شاه در سلطنت‌آباد ساخته شد.

پس از تخریب تکیه دولت در سلطنت‌آباد، ساخت تکیه مدنظر ناصرالدین‌شاه با ویژگی‌های جدید، جنب مجموعه کاخ گلستان شروع شد.

هیئت جان‌تاران حسینی تهران برپا شد.

۸ سادات اخوی، آقااشرف، سنگلج، چاله‌حصار، دولت، نیاوران، حصار بوعلی و تجریش از نخستین تکیه‌های تهران به شمار می‌آیند.

۱۷ تکیه محله بازار در زمان ناصرالدین‌شاه شامل تکیه‌های یاور، توپخانه مبارکه، قاطرچی‌ها، پاچنار، چهل تن، حاجی محمدجعفر خباز، پشت بازار دولت، خداآفرین، هفت‌تن، نوروزخان، در امامزاده زید(ع)، معتمدالدوله، ملک‌آباد، سیداحمد مقنی، خلع‌ها، عباس‌آباد و زنبورک‌خانه می‌شد.

۴۵ تکیه تا سال ۱۲۸۵ هجری قمری، در تهران دایر شد.

۴۰۰ سال قدمت خیمه سفید بزرگ و تاریخی، نفرآباد است.

■ **خاص‌ترین**
تکیه تجریش را می‌توان خاص‌ترین تکیه دانست. چون در سایر روزهای سال زیر سقف شیروانی آن کاسبان مختلف فعالیت اقتصادی دارند و ایام محرم کاسبی را تعطیل می‌کنند.

۱۳۴۷ «مهدیه» تهران به دست شیخ احمد کافی تأسیس شد و همچنان فعال است.

۱۳۰۰ در مسجد «میرزا موسی»، روبه‌روی مسجد «جامع تهران» در «بازار نوروزخان» هیئت «بزآرها» شکل گرفت.

تکیه «دربند» در محله دربند راه‌اندازی شد. بنای قدیمی تکیه تا زمان به قدرت رسیدن رضاخان برپا بود و سپس دستخوش تغییرات شد.